

I YAZI

Siracəddin Hacı

1) İran hakimiyyəti niyə narahat oldu?

Bu sualın cavabı İran hakimiyyətinin Azərbaycanla bağlı siyasətinin əsaslarını bilməklə bağlıdır. Hakimiyyətin nəzarətində olan jurnalları, qəzetləri, TV-ləri (İranda hakimiyyətin nəzarətində olmayan mətbuatın varlığı imkansızdır, ölkədə söz, fikir azadlığı yoxdur, təbii ki, azadlıq olmayan yerdə gerçək islam da yoxdur), rəsmi sənədlərin, o sıradan təbliğ olunan siyasətin arxa planının təhlükə açıq göstərir ki, hakimiyyət İranın mənafehlərinə təhlükə saydığı dövlətlər sırasında "sarı xəteri" - Türkiyəni (türklər sarışın olduqlarından onlara "sarı xəter" deyirlər, "sarı" sözüne başqa anlamlar da yükləyirlər) və Azərbaycanı ilk sıraya yazmış, Ermənistanı isə strateji müttəfiq sırasına yerləşdirmişdir. Yeri gəlmişkən, Ermənistan hökuməti xarici siyasət programını parlamente təqdim etdi, o sənədədə açıqca yazılır ki, İran Ermənistanın əsas müttəfiqlərindən biridir. İran hakimiyyəti üçün Ermənistan Türkiyə və Azərbaycana qarşı

deyilsə, o halda, heç olmasa, Rusiyanın təsir məkanında qalsın. Belə ki Rusiyanın təsir məkanında Azərbaycan zəifdir, onun azad, ədalətli, zəngin ölkə olmaq imkanı yoxdur. Belə olsa, Azərbaycanın İrana təsir – təhlükə olmaq imkanı da sıradan çıxar.

DÖRDÜNCÜSÜ, İranın Azərbaycanla bağlı xarici siyasəti deyir ki, Azərbaycan müstəqil dövlət olacağına, o halda, zəif dövlət olsun, ona güclənmək imkanı verilməsin. O, bu məqsədlə Ermənistan və Qarabağ ermənilərindən istifadə etdi, edir, edəcək. Otuz illik işğal dönməmində İran hakimiyyəti Azərbaycana qarşı açıq biçimdə aqressiv münasibət bildirmədi, ənənəvi hiylə siyasətinə uyğun olaraq altıdan-altıdan iş gördü, belə ki torpaqları işğal altında olan Azərbaycan zəif Azərbaycan idi, onun İrana təsir imkanı çox az idi. Elə ki Azərbaycan torpaqlarının önəmli hissəsini işğaldan azad etdi, Azərbaycanın ayağına Rusiyanın, Ermənistanın, İranın vurduğu buxovlar açıldı, Azərbaycan güclənməyə başladı, İran çox narahat oldu, bu gedişin onun xəyriyə olmadığını gördü, Güney Qafqazdakı təsiri itirmək təhlükəsi ilə üzleşdi. İran hakimiyyəti bilir ki, bu bölgənin açar dövləti Azərbaycandır, Ermənistan və Gürcüstan vasitədir. Kim Azərbaycana hakim olsa, Güney Qafqaza da hakim olacaq, kim Azərbaycana İtirsə, Güney Qafqazı da itirəcək. Bu gerçəkliyi Rusiya da, Türkiyə də, İran da, Avropa da, Amerika da bilir. Elə buna görə də gələcək mübarizə Azərbaycana hakimlik uğrunda olacaq. İran hakimiyyətinin ağılsız siyasəti nəticəsində bu mübarizədə onun əli çox zəiflədi, belə ki Azərbaycan işğal tələsindən çıxmış, Ermənistan, Qarabağ erməniləri vəsi-

İran hakimiyyəti istədiyini əldə etdimi?

istifadə olunan silahdır. Rusiya üçün Ermənistan və Qarabağ erməniləri Türkiyə və Azərbaycana qarşı hansı vəzifəni yerinə yetirirsə, İran hakimiyyəti üçün də eyni işi görürlər.

İRAN HAKİMİYYƏTİNİN AZƏRBAYCAN SİYASƏTİNİN ƏSASLARI BUNLARDIR:

BİRİNCİSİ, İran hakimiyyəti (şüurlu olaraq İran deyil, İran hakimiyyəti deyirəm, İrana qarşı deyiləm, din pərədsinə bürünmüş fars şovinizminə, 40 ildə xalqına zülmən başqa bir şey verməyən, zalım Ermənistanı hər cür yardım göstərən rejimə qarşıyam, İrana azadlıq, ədalət, rifah arzulaıram) Azərbaycanı müstəqil və suveren varlığını qəbul etmir (formal olaraq qəbul etsə də) onu İranın bir parçası sayır, siyasətini, təbliğatını Azərbaycanın tarixi ərazisidir üzərində qurub. Bunun əsas səbəbi odur ki, İran hakimiyyəti müstəqil Azərbaycanın varlığını təhlükə hesab etdi. Onun Azərbaycanı İrana bağlamaq üçün istifadə etdiyi əsas vasitə də siyasətine, dövlət mənafehinə xidmət edən, içinə hər cür xurafət qarışmış, məzhəbçi din anlayışıdır. İran hakimiyyəti üçün xurafət ixrac etmək dövlət siyasətidir, hədəfli işdir, belə ki xurafət ağı öldürür, insanı sürüləşdirir, ağılı ölənin insanın İran hakimiyyətinin din pərəli siyasətini anlaması mümkün olmur, nəticədə, iradəsini ona təslim edir. Xurafətin, o sıradan siyasət hədəfli dini xurafələrin necə qorxulu belə olduğunu göstərmək üçün bir örnək verim: adam Azərbaycan vətəndaşdır, bu ölkənin çörəyini yeyir, suyunu içir, babasının, nəvəsinin qəbri buradadır, İran hakimiyyətinin Ermənistanı hər cür yardım etdiyi faktlarla bilir, görür, buna etiraz da edə bilmir, ancaq yenə də Azərbaycana zülm etmiş Ermənistanı yardım göstərən İran hakimiyyətinin tərəfini tutur, Azərbaycanı şillə ilə, qulaqburması ilə hədələyən İranın dini liderini təqdid edərək namaz qılır. Bunun adı köləlikdir. Kölələr onları kölə edənlərə aşiq olurlar.

İKİNCİSİ, İran hakimiyyəti deyir ki, Azərbaycan mənim olursa, bu, mümkün deyilsə, o halda, müstəqil də olmasın. Bəs necə olsun? Azərbaycan Rusiyanın tərkibində qalsın, yəni müstəqilliyini itirsin, bu yolla da İrana yönəlmiş təhlükə ortadan qalsın.

ÜÇÜNCÜSÜ, İran hakimiyyəti deyir ki, Azərbaycan Rusiyanın tərkibində (onun köləsi) olması mümkün

təslə Azərbaycana təsir imkanları azalmış, Azərbaycan xalqı (çoxluq) İranın gerçək simasını görmüşdür.

BEŞİNCİSİ, İran hakimiyyəti Türkiyənin Güney Qafqaza, o sıradan Azərbaycana yerləşməsinə istəmir. Belə ki bu Azərbaycanı gücləndirir. Güclü Azərbaycanın varlığı İran hakimiyyətinin mənafehinə uyğun deyil. Türkiyə Azərbaycanın Qarabağı zəifləndirir və zülmən azad etmə hərəkatı zamanı çox doğru siyasət müəyyənləşdirdi, Azərbaycan üçün elindən gələn hər şeyi etdi, nəticədə, həm Azərbaycan xalqının sevgisini qazandı, həm də önəmli ölçüdə Qafqaza yerləşdi.

ALTİNCİSİ, İran hakimiyyətinin Azərbaycanla bağlı siyasətinin əsaslarından biri də budur ki, o, Avropanın, Amerikanın Azərbaycanda mövqeyinin güclənməsinə istəmir. Belə ki bu fakt da Azərbaycanın güclənməsinə təsir göstərir, onun müstəqil və suveren dövlət kimi yaşamaq imkanını artırır, İrana təsir imkanını çoxaldır.

YEDDİNCİSİ, İran hakimiyyəti Azərbaycanın azad, ədalətli, milli birliyə bağlı dövlət olmasını istəmir. Belə ki bu dəyərlər Azərbaycanı gücləndirir, onu Rusiya və İranın təsirindən qoruyur. Onlara görə ən yaxşısı Azərbaycanda zülmün olmasdır. Belə ki ölkəni, insanları zəiflədən ən təsiri vasitə zülmüdü. İran hakimiyyəti Azərbaycanı içəriyə zəiflətmək, parçalamaya üçün var gücü ilə məzhəbçiliyi təbliğ edir.

SƏKKİZİNCİSİ, İran hakimiyyəti Azərbaycanda Qurani-Kərimə bağlı din anlayışının hakim olmasını istəmir. Belə ki onun siyasəti, din anlayışı xurafələr üzərində qurulmuşdur. Qurani-Kərim isə xurafələrdən qurtulur, onları sıradan çıxaran ilahi nemətdir, heç bir xurafətin Qurani-Kərimin dəyərləri qarşısında durmaq imkanı yoxdur. O, tövhidi, ədaləti, elmi, mərhəmətli təbliğ edir, buyurur ki, insan azadlığının əsası tövhiddir, xurafət kölələşdirir, tövhid azad edir. Azad insan güclü insandır, o, dostunu və düşməni tanıyır, mənafehlərini bilir, azad insanların yaşadığı Azərbaycan güclü Azərbaycandır. İran hakimiyyətinin azad, ədalətli, elmi, mərhəmətli, zəngin, Qurani-Kərimin dəyərlərinə bağlı insanların yaşadığı Azərbaycanı yemək imkanı yoxdur.